

Преводът на страницата е генериран чрез машинен превод [Връзка]. Машинните преводи могат да съдържат грешки, които да водят до нарушаване на яснотата и точността. Омбудсманът не поема отговорност за евентуални несъответствия. За най-надеждна и правно издържана информация направете справка с: изходната версия в английски препратката по-горе. За повече информация вижте нашата [езикова политика](#) и [политика за превода](#) [Връзка].

Решение по случай 560/2019/KR относно предполагаеми конфликти на интереси на експерти, които участват в Механизма за научни становища на Европейската комисия

Решение

Случай 560/2019/KR - Открит на 06/06/2019 - Решение от 30/03/2020 - Засегната институция Европейска комисия (<p>Не е установено лошо администриране</p>) |

Случаят е свързан с въпроса дали Европейската комисия разполага с процедури, с които да гарантира, че предоставящите съвети научни експерти нямат конфликти на интереси.

Жалбоподателят, организация на гражданското общество, е изразила безпокойство относно независимостта на научните експерти, които са допринесли за консултативен доклад относно продуктите за растителна защита (по-известни като пестициди).

Омбудсманът е установил, че Комисията разполага със системи за оценка на независимостта на експертите. С цел подобряване на тези системи обаче тя прикани Комисията да гарантира, че в декларациите за интереси на експертите са включени всички свързани финансови интереси и че тези декларации се оценяват и публикуват. С тези две предложения за подобрения тя приключи случая.

Контекст на жалбата

1. През 2016 г. Комисията създаде механизма за научни становища, за да му предостави „висококачествени, своевременни и независими научни становища“, като по този начин засили изготвянето на политиките. [1] [Връзка] Комисията заявява, че постоянните научни съветници, които работят в МИМ, не трябва да имат конфликт на интереси. За тази цел Комисията изисква от тях да декларират всички свои съответни интереси. Комисията

оценява тези декларации, за да гарантира, че няма конфликти на интереси, и ги оповестява публично в регистъра на своите експертни групи [2] [Връзка].

2. Когато научните съветници се нуждаят от специализиран научен принос, доказателства и анализи по конкретни въпроси, те могат да се консултират с външни експерти, включително чрез консорциума „Научни съвети за политиката“ от консорциума на европейските академии (SAPEA) [3] , който получава финансиране от ЕС.

3. Експертите на SAPEA участват в следните видове срещи:

- „Работни групи“, в които те съавтори и партньорска проверка „доклади за преглед на доказателства“, които допринасят за и предшестват изготвянето на доклади от научните съветници.
- „Координационни групи“, в които научните съветници координират работата в работните групи по докладите за преглед на доказателства.
- „Съвети за сондиране“ с научни съветници, които имат за цел да предоставят обратна информация относно съветите, изготвени от научните съветници [4] [Връзка].

4. На 9 юли 2018 г. жалбоподателят, организация на гражданското общество [5] [Връзка], изпрати писмо до Комисията, за да изрази загриженост относно обективността на доклад на групата на главните научни съветници, озаглавен „Обработки на ЕС за разрешаване на продукти за растителна защита от научна гледна точка [6] [Връзка]“. По-конкретно жалбоподателят твърди, че един от експертите на SAPEA, участвал в изготвянето на доклада, е имал конфликт на интереси.

5. На 19 юли 2018 г. Комисията отговори на жалбоподателя, че експертът по SAPEA не е имал конфликт на интереси.

6. На 1 август 2018 г. жалбоподателят поиска от Комисията декларацията за интереси на въпросния експерт по SAPEA. Комисията предостави това на жалбоподателя (заедно с декларациите за интереси на другите експерти, които са допринесли за доклада).

7. На 6 декември 2018 г. жалбоподателят изпрати писмо до Комисията, в което посочи, че счита за недостатъци в декларациите за интереси на шестима експерти по SAPEA. Според нея Комисията не е разгледала правилно възможните конфликти на интереси на тези експерти по SAPEA.

8. Недоволен от отговора на Комисията, на 22 март 2019 г. жалбоподателят се обърна към омбудсмана.

Запитването

9. Омбудсманът започна проверка на **системните въпроси** , повдигнати в жалбата, и по-специално начина, по който Комисията гарантира, че експертите, допринасящи за работата на научните съветници, действат независимо и в обществен интерес.

10. В хода на проверката омбудсманът зададе на Комисията редица въпроси [7] и получи отговор [8] [Връзка]. Впоследствие жалбоподателят коментира отговора на Комисията [9] .

Аргументи, представени на омбудсмана

От Комисията:

11. Според Комисията научните съветници са независими от институционални или политически интереси. Когато публикуват съвети, всички доказателства, на които се основава този съвет, трябва да бъдат публично достъпни. Когато научните съветници се консултират с външни експерти, това обикновено се записва и оповестява публично. Интересите на експертите, които участват в описаните по-горе срещи, трябва да бъдат оценени по подходящ и прозрачен начин. Ако бъде открит потенциален конфликт на интереси, той трябва да бъде решен.

12. Поради това експертите, които предоставят съвети на научните съветници, трябва да представят на Комисията „декларация за интереси“. Те трябва да декларират, че декларациите им са пълни и точни, доколкото им е известно. [10] Формулярът, който Комисията използва за тази цел, е идентичен по същество с декларацията за интереси, попълнена от научните съветници, в смисъл, че тя записва информация от същите категории.

13. Комисията оценява декларациите, за да определи дали някой от декларираните интереси е от значение в дадения контекст; а именно, ако те биха могли да компрометират или разумно да се възприемат като компрометиращи независимостта на експерта в контекста на техния принос.

14. Оценката на Комисията съдържа:

- резултатите от първоначалното търсене в интернет на потенциалните експерти преди получаването на тяхната декларация за интереси;
- попълнената и подписана декларация за интереси; и
- актуална автобиография на експерта.

В този контекст Комисията заяви, че взема предвид ограничения мандат на експертите и ad hoc и непрекия характер на техния принос към работата на научните съветници.

15. Председателят на срещата с научните съветници също така преценява дали заявените от поканените експерти интереси биха могли да представляват конфликт на интереси „ в светлината на ролята, която експертът играе в контекста на дадена точка от дневния ред, както и на задачата на групата “. [11] Ако има опасения, експертът се инструктира да не участва изцяло в конкретни точки от дневния ред, в заседанието или в групата.

16. Споразумението за отпускане на безвъзмездни средства между SAPEA и Комисията [12] изисква от SAPEA да предприеме всички необходими мерки, за да гарантира, че неговата работа е безпристрастна и обективна и не е изложена на риск от конфликт на интереси. Това включва незабавно уведомяване на Комисията за всяка ситуация, която представлява или има вероятност да доведе до конфликт на интереси, и незабавно предприемане на всички необходими стъпки за коригиране на такива ситуации. Комисията може да провери дали мерките, предприети от SAPEA за отстраняване на конфликти на интереси, са целесъобразни и може да изиска от SAPEA да предприеме допълнителни мерки в рамките на определен срок, ако е необходимо.

17. Експертите на SAPEA, които участват в работна група, попълват и подписват декларация за интереси, която след това се оценява от SAPEA. Формулярът, който SAPEA използва, е идентичен по същество с формуляра, използван за научни съветници. [13] [Връзка] Когато експерт по SAPEA е поканен да участва в среща с научните съветници, тяхната декларация за интереси се изпраща на Комисията.

18. Декларациите за интереси на експертите, участващи в заседанията на научните съветници, се оповестяват публично от Комисията за срок от шест месеца след публикуването на становището на научните съветници, за което те са допринесли. [14] [Връзка] Издателството на този етап се извършва, за да се избегне външен натиск върху експертите, докато се изготвя въпросният съвет (фаза на обсъждане).

От жалбоподателя:

19. Жалбоподателят твърди, че някои от декларациите за интереси на експертите на SAPEA изглеждат непълни или неточни. Жалбоподателят илюстрира този въпрос, като се позова на онлайн информация за тези експерти. Освен това жалбоподателят заяви, че някои от декларираните интереси са категоризирани неправилно. Това повдигна въпроси относно независимостта на тези експерти и съветите, които те предоставят на научните съветници.

20. Според жалбоподателя Комисията не е разгледала подробно предоставената от жалбоподателя информация относно недостатъците в декларациите за интереси.

Оценка на Омбудсмана

21. Целта на настоящото проучване е да се проучи дали Комисията разполага с **подходящи системи** за гарантиране на независимостта на експертите по SAPEA, с които са проведени консултации при изготвянето на научни становища. **Разследването не е имало за цел да се изрази становище по конкретните случаи, представени от жалбоподателя** [15] [Връзка].

22. Проучването потвърждава, че съществуват механизми за проверка на независимостта на експертите на SAPEA, когато те допринасят за работата на научните

съветници.

23. Първо, SAPEA изисква експертите на SAPEA да декларират своите интереси пред SAPEA. Експертите трябва да подпишат, че тези декларации са пълни и точни, доколкото им е известно.

24. Комисията също така е в състояние да провери как SAPEA се справя с потенциални конфликти на интереси. SAPEA трябва незабавно да уведоми Комисията за всяка ситуация, която представлява или има вероятност да доведе до конфликт на интереси. Когато експертите на SAPEA са поканени на срещи с научните съветници, Комисията също така оценява техните декларации за интереси, за да определи дали някой от тези интереси би могъл да компрометира или разумно да се счита, че компрометира независимостта на експерта. Освен това председателят на срещата с научните съветници оценява декларацията за интереси с оглед на ролята, която експертите ще имат в заседанието.

25. Публикуват се всички декларации за интереси на поканените експерти от SAPEA. Това гарантира, че заинтересованите страни могат да ги проверят, ако желаят, и да изразят своите опасения пред Комисията (както се случи в настоящия случай).

26. Съществуват стимули както за експертите на SAPEA, така и за самата SAPEA, за да се съобразят с условията на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства по отношение на конфликтите на интереси. SAPEA трябва да предприеме всички необходими мерки за предотвратяване на конфликти на интереси. Ако SAPEA не успее да направи това, безвъзмездните средства могат да бъдат намалени или прекратени [16] [Връзка]. Експертите на SAPEA, които представят непълна декларация, могат да бъдат изключени от механизма за научни консултации изцяло или по-специално от дейността на научните съветници.

27. Важно е декларациите да се публикуват, така че заинтересованите страни също да могат да ги проверяват. Както е отбелязано по-горе, Комисията публикува **всички декларации за интереси, които SAPEA ѝ изпраща** (както ще бъде разгледано по-долу, не всички съответни декларации в действителност са предадени на Комисията от SAPEA).

28. Що се отнася до наличието на слабости в прилагането на тази система, Омбудсманът отбелязва загрижеността на жалбоподателя, че декларациите за интереси на някои експерти не са включвали всичките им интереси и/или не са категоризирали правилно декларираните интереси.

29. Омбудсманът разбира, че някои експерти на SAPEA, следвайки насоките, дадени им от SAPEA, не са декларирали интереси, които са преустановени повече от 5 години преди това, нито са декларирали финансови интереси в области, които не са свързани с областта, в която са били консултирани, нито са декларирали финансови интереси под прага от 10 000 EUR.

30. Докато първите две от тези условия са разумни, последното е съмнително.

31. Независимостта на експерта може да бъде компрометирана, ако той работи за или *наскоро* е работил за дружество, което ще бъде засегнато от научните становища, за които се провеждат консултации с експертите. Тяхната независимост обаче не е компрометирана от връзки, които приключиха преди много години. Повече от достатъчно е експертите да декларират за кого са работили през предходните пет години.

32. Също така е напълно разумно декларациите да не включват финансови интереси, които нямат връзка с областите, по които експертите дават съвети. Това е така, защото независимостта на експерта може да бъде компрометирана само ако има интереси, които биха могли да бъдат засегнати от съветите, които дават.

33. Що се отнася до твърдяната неправилна категоризация на някои интереси от експертите на SAPEA, както Комисията, така и председателят на заседанията на научните съветници оценяват *цялата декларация на експертите* при оценката на рисковете от конфликти на интереси. Поради това е трудно да се види как възможните формални грешки в начина, по който експертите категоризират своите интереси, ще променят резултата от тези оценки.

34. Омбудсманът обаче има известни опасения относно това какви финансови интереси се декларират.

35. Експертите на SAPEA не трябва да декларират финансови интереси под прага от 10 000 EUR. Може да е вярно, че независимостта на експерт по SAPEA няма да бъде застрашена, ако те имат само *много ограничени* финансови интереси, които ще бъдат засегнати от научните становища, които предоставят. Въпреки това 10 000 EUR са значителна сума пари. Освен това не винаги е лесно или дори възможно да се придаде точна парична стойност на финансовите интереси, особено за правата върху интелектуалната собственост и особено в областите, в които науката се развива. Според омбудсмана би било по-разумно в декларациите **да бъдат включени всички финансови интереси, свързани с експертната област, за които експертът е призван да съветва**. След това SAPEA и Комисията следва да се произнесат за всеки отделен случай, като вземат предвид естеството на поисканите научни становища и обхвата на финансовите интереси, дали декларираните интереси засягат или не независимостта на въпросния експерт. Омбудсманът ще направи предложение на Комисията по този въпрос.

36. Омбудсманът отбелязва също така, че не са публикувани всички съответни декларации за интереси на експертите на SAPEA. Декларациите за интереси на експертите, които допринасят за докладите за преглед на доказателствата, не се публикуват, *освен ако* експертите също са поканени да участват в срещи с научни съветници. [17] SAPEA и Комисията следва също така да гарантират, че експертите, които участват в докладите за преглед на доказателства, не са в конфликт на интереси.

За тази цел следва да се публикуват декларациите за интереси на допринасящите експерти. Следователно омбудсманът ще направи второ предложение до Комисията.

Извод

Въз основа на проверката омбудсманът приключва този случай със следното заключение:

Омбудсманът не е установил лошо администриране в този случай.

Жалбоподателят и Комисията ще бъдат информирани за това решение .

Предложения за подобрене

1. Експертите на SAPEA следва да бъдат приканени да декларират всички съответни финансови интереси. SAPEA и Комисията следва да преценят дали тези интереси биха могли да компрометират независимостта на експертите.
2. В интерес на прозрачността Комисията следва да получи и публикува декларациите за интереси на експерти, които са работили по „доклади за преглед на доказателства“.

Емили О'Райли

Европейски омбудсман

Страсбург, 30.3.2020 г.

[1] [Връзка] Вж.: <https://ec.europa.eu/research/sam/index.cfm?pg=hlg> [Връзка].

[2] [Връзка] Вж. <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3378> [Връзка].

[3] [Връзка] Сред членовете на консорциума SAPEA са „Deutsche Akademie der Technikwissenschaften“, „Academia Europaea“, „All European Academies“, „Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina EV“, „Conseil Européen des Applications de la Science

et de l'Ingénierie“ и Федерацията на европейските медицински академии, вж.:

<https://ec.europa.eu/research/sam/index.cfm?pg=about> [Връзка].

[4] [Връзка] Комисията заяви, че експертите на SAPEA са поканени да провеждат проучвания само при изключителни обстоятелства, по-специално ако експертният опит в конкретна научна област е оскъден. Към момента на отговора на Комисията това се е случило веднъж, а именно по въпроса за рисковете за околната среда и здравето, свързани с микропластичното замърсяване, вж.

<https://www.sapea.info/wp-content/uploads/report.pdf> [Връзка]).

[5] [Връзка] Вж.: <https://www.pan-europe.info/about-us/what-we-do> [Връзка].

[6] [Връзка] Продуктите за растителна защита обикновено се наричат пестициди. Съветите са публикувани на 4 юни 2018 г. и могат да бъдат намерени на следния адрес:

<https://ec.europa.eu/research/sam/index.cfm?pg=pesticides> [Връзка].

[7] [Връзка] <https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/126269> [Връзка]

[8] [Връзка] <https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/126270> [Връзка]

[9] [Връзка] <https://www.ombudsman.europa.eu/correspondence/126271> [Връзка]

[10] [Връзка] Комисията заяви, че дори ако участието на експертите на SAPEA е ad hoc, изискването те да подпишат декларация за интереси е обосновано и целесъобразно, като се има предвид, че експертите на SAPEA съдействат при изготвянето на становищата на научните съветници. Това надхвърля дейностите на поканените експерти съгласно хоризонталните правила на Комисията за експертните групи. Вж. член 15: https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/PDF/C_2016_3301_F1_COMMISSION_DECISION_EN.pdf [Връзка].

[11] [Връзка] Съгласно член 12, параграф 2 от процедурния правилник на научните съветници вж.:

https://ec.europa.eu/research/sam/pdf/sam-hlg_rules_of_procedure.pdf#view=fit&pagemode=none [Връзка].

[12] [Връзка] Съгласно споразумение за отпускане на безвъзмездни средства № 737432. Вж.: <https://cordis.europa.eu/project/id/737432> [Връзка].

[13] [Връзка] В съответствие с член 35 от споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, в който се посочва, че SAPEA трябва да приведе своите правила в съответствие с правилата, приложими за експертните групи на Комисията.

[14] [Връзка] Декларациите за интереси на членовете на работната група на SAPEA, които не са поканени да участват в срещи с научни съветници, не се публикуват на уебсайта на

Комисията.

[15] [Връзка] Експертите, посочени в жалбата, са участвали в координационна група с научни съветници и са допринесли за изготвянето на съответния доклад за преглед на доказателствата, изготвен от работна група на SAPEA.

[16] [Връзка] В съответствие с членове 43 и 50 от споразумението за отпускане на безвъзмездни средства.

[17] [Връзка] Уебсайтът на SAPEA обаче предоставя „личен профил“, за всеки експерт по SAPEA, който е работил по доклад за преглед на доказателствата в раздел „Членове на работни групи“, вж.: <https://www.sapea.info/topics/ppp/> [Връзка].